



# Voorstel

## Gemeenteraad

|                     |                   |                     |                                   |
|---------------------|-------------------|---------------------|-----------------------------------|
| Datum:              | 14 maart 2019     | Opsteller:          | Joost Gierman                     |
| Zaak:               | 2019-009952       | Contactgegevens:    | joost.gierman@midden-groningen.nl |
| Portefeuillehouder: | Jan Jakob Boersma | Stukken ter inzage: | afvalwaterbeleidsplan             |

Onderwerp: Afvalwaterbeleidsplan en hemel- en grondwater verordening

### 1. Voorstel

- Kennisnemen van het afvalwaterbeleidsplan Groningen-Centraal en de hemel- en grondwater verordening Midden-Groningen.
- Vaststellen van het afvalwaterbeleidsplan Groningen-Centraal.
- In te stemmen met de rioolheffing zoals benoemd in het afvalwaterbeleidsplan.
- Vaststellen van de hemelwater en grondwater verordening Midden-Groningen.
- Het per 1-1-2020 intrekken van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Slochteren vastgesteld d.d.19 december 2013
- Het per 1-1-2020 intrekken van het Verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan Menterwolde vastgesteld d.d.27 oktober 2011
- Het per 1-1-2020 intrekken van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Hoogezand-Sappemeer vastgesteld d.d. 2 december 2013.
- Het per 1-1-2020 intrekken van de hemel- en grondwaterverordening Hoogezand-Sappemeer vastgesteld d.d. 18 oktober 2013.

### 2. Inleiding

Op 1 januari 2018 zijn de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren samengevoegd in de gemeente Midden-Groningen. Deze gemeenten kenden allemaal een eigen beleid met regelgeving en verordeningen op het gebied van afval-, grond- en hemelwater. Vanuit de wet Arhi is de gemeente verplicht per 1-1-2020 een geharmoniseerd, geldig en door de raad vastgesteld rioolbeleidsplan te hebben. Het afvalwaterbeleidsplan (zie bijlage 1 en 2) geeft invulling aan deze plicht en is de onderbouwing voor de rioolheffing en een stuurinstrument voor het beheer en het beleid van de gemeente op het gebied van de riolerings- en watertaken.

Het Plan is opgesteld in het cluster Groningen-Centraal, het samenwerkingsverband van de 'waterketen samenwerking' tussen de gemeenten Midden-Groningen, Veendam, Pekela en het waterschap Hunze en Aa's.

De opzet van het afvalwaterbeleidsplan is eenduidig voor alle deelnemende gemeenten in de waterketensamenwerking Groningen-Drenthe en getoetst door het waterschap Hunze en Aa's.

Het plan is opgesteld voor de periode 1-1-2020 tot 1-1-2025, maar wij verwachten dat bij de invoering van de nieuwe Omgevingswet een nieuwe onderbouwing van de rioolheffing vastgesteld moet worden.

Het Hoofdrapport van het afvalwaterbeleidsplan is gelijk voor alle gemeenten uit het samenwerkingsverband. Het gaat in op de overkoepelende eisen, de visie en doelen die het samenwerkingsverband gezamenlijk heeft. De gemeenten Veendam en Pekela hebben dit document medio 2018 al vastgesteld.

De specificatie Midden-Groningen van het Afvalwaterbeleidsplan gaat in op de specifieke evaluatie, doelen, strategie en financiën van de gemeente Midden-Groningen. De specificatie vormt het kader voor de nadere uitwerking van de rioleringsplannen, waarbij ook de omgeving betrokken zal worden.

### **3. Publiekssamenvatting**

Het voorliggende afvalwaterbeleidsplan is een stuurmiddel voor het beleid en beheer van de gemeentelijke riolering en watertaken. Het is de opvolger van de drie afzonderlijk gemeentelijke rioleringsplannen. Tevens dient het afvalwaterbeleidsplan als onderbouwing voor de rioolheffing.

Het doel is een doelmatig beheer, gebaseerd op de doelen van de riolering, de volksgezondheid en het milieu met oog voor het financieel betaalbaar houden van de rioleringsvoorzieningen.

Een belangrijk onderdeel uit het afvalwaterbeleidsplan is de regionale samenwerking in de waterketen. En in het cluster Groningen-centraal (gemeenten Midden-Groningen, Veendam, Pekela en het Waterschap Hunze en Aa's). Dit komt naar voren in het gezamenlijk gedeelte van het plan.

Afgelopen jaren hebben we in onze gemeente al enkele malen te maken gehad met de gevolgen van de klimaatverandering. Hinder en Overlast door veel neerslag in korte tijd zullen in de toekomst steeds vaker voorkomen. Naast de maatregelen die al uitgevoerd zijn, is er nog veel inzet nodig om de gevolgen van klimaatverandering te beperken. Ten eerste is bewustwording en een gedragsverandering noodzakelijk van inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie.

We moeten meer regenwater afkoppelen van de riolering en tuinen minder verharderen maar juist vergoeren. Om bewustwording te realiseren gaan we de "operatie steenbreek" in onze gemeente uitvoeren.

Alleen met een gezamenlijke aanpak kunnen we afdoende resultaat behalen. Daarom zal bij de uitvoering van de klimaatplannen veel aan voorlichting, dialoog en samenwerking worden gedaan.

Gelijktijdig met het afvalwaterbeleidsplan wordt een nieuwe hemel- en grondwaterverordening vastgesteld, om afkoppelen van hemel- en grondwater van de riolering te kunnen bevorderen.

De wijze van financiering, waarbij we de investeringen direct uit de opgehaalde heffing betalen, is

zo gekozen dat we een voor de toekomst betaalbare rioolheffing houden.

Voor een gedeelte van de inwoners ( voormalige gemeente Slochteren) wordt de stroomvergoeding bij gebruikers van een zo genaamde IBA afgeschaffd. Hiermee ontstaat een eenduidig beleid voor de gehele gemeente. Deze afschaffing was ook in 2018 en 2019 al van kracht.

Voor bedrijven wordt een bedrijfsheffing gehanteerd in het kader van de vervuiler betaald. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in twee categorieën op basis van het waterverbruik, met een aangepaste indeling voor veehouders en de glastuinbouw.

#### **4. Bevoegdheid van de raad**

Op grond van de wet Milieubeheer artikel 4.22 is de gemeenteraad bevoegd een Gemeentelijk rioleringsplan((v)GRP) vast te stellen . Het voorliggende afvalwaterbeleidsplan Groningen-centraal is de opvolger van de drie afzonderlijke (v)GRP's van de drie voorgaande gemeenten. Gelet op artikel 10.32a Wet Milieubeheer en artikel 154 van de Gemeentewet is de raad bevoegd de Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater Midden-Groningen vast te stellen.

#### **5. Beoogd effect**

Met dit besluit zijn de (v)GRP's geharmoniseerd en is de basis aanwezig voor het op een rechtmatige wijze kunnen heffen van de rioolheffing. Door het uitvoering geven aan het afvalwaterbeleidsplan wordt een bijdrage geleverd aan het functioneren van de openbare ruimte en het in standhouden van de fysieke leefomgeving. Daardoor kan goed worden omgegaan met de kapitaalintensieve riolering en waterwerken die in de gemeente aanwezig zijn.

De hemel- en grondwaterverordening (zie bijlage 3) is een instrument waarmee de gemeente het afkoppelen van hemel- en grondwater van de riolering kan bevorderen.

#### **6. Historische context**

Het verbeterd Gemeentelijke rioleringsplan is al vele jaren de basis onder het beheer van de riolering en de rioolheffing. Dit afvalwaterbeleidsplan volgt de drie afzonderlijke (v)GRP's van de drie voorgaande gemeentes en de hemel- en grondwaterverordening van Hoogezand-Sappemeer op.

#### **7. Argumenten**

Door het regionaal opstellen van het afvalwaterbeleidsplan ontstaat eenheid in de regio en wordt de samenwerking bevorderd tussen de verschillende gemeentes en waterschappen. Daardoor besparen we kosten, wordt de kwetsbaarheid verminderd en de kennis vergroot.

Afgelopen jaren hebben we in onze gemeente al enkele malen te maken gehad met de gevolgen van de klimaatverandering. Hinder en Overlast door hevig regenbuien zullen in de toekomst steeds vaker voorkomen. Naast de maatregelen die al uitgevoerd zijn, is er nog veel inzet nodig om de gevolgen van klimaatverandering te beperken. Ten eerste is bewustwording en een gedragsverandering noodzakelijk van inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie. We moeten meer regenwater afkoppelen van de riolering en tuinen minder verhard maar juist vergoeden. Om bewustwording te realiseren gaan we de "operatie steenbreek" in onze gemeente

uitvoeren.

Alleen met een gezamenlijke aanpak kunnen we afdoende resultaat behalen. Hierom zal er bij de uitvoering van de klimaatplannen veel aan voorlichting, dialoog en samenwerking worden gedaan.

De hemel en grondwaterverordening is een instrument om het afkoppelen van hemel en grondwater van de riolering te kunnen bewerkstellen.

Inwoners en bedrijven kan na het door het college van B&W uitvaardigen van een aanwijzing voor een bepaald gebied, worden opgelegd om hun verantwoording in de klimaatproblematiek te nemen en hun hemel en grondwater af te koppelen van de gemengde riolering.

Het toepassen van het ideaalcomplex waarbij de jaarlijks opgehaalde heffing wordt ingezet voor vervangings- en verbetermaatregelen, resulteert in een toekomstbestendige rioolheffing. Daardoor is het kapitaliseren niet meer noodzakelijk.

Het reserveren van budget voor toekomstige maatregelen is noodzakelijk om een klimaatbestendige woon en leef omgeving te kunnen ontwikkelen.

Een bedrijfsheffing wordt ingesteld. waardoor de vervuiler betaald. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in twee categorieën op basis van het waterverbruik, met uitzonderingen voor veehouders en de glastuinbouwbedrijven.

Het niet meer vergoeden van stroomkosten aan IBA bezitters van de voormalige gemeente Slochteren is gebaseerd op de volgende argumenten.

- Harmonisatie: de voormalige gemeente Slochteren kende als enige de regeling waarbij IBA bezitters buiten de bebouwde kom een vergoeding kregen.
- De IBA regeling is al een genereuze regeling.
- De rioolheffing voor inwoners van voormalig Slochteren is gedaald van 239 euro naar 190 euro.
- De jaarlijkse stroomkosten van een IBA (ca 45 euro) zijn lager dan de vergoeding van 84 euro.
- De vergoeding is reeds per 1-1-2018 vervallen.

Bij het beheer van het riool werken wij met risico gestuurd beheer en innovatieve technieken. Daardoor hoeft riool minder snel te worden vervangen ( levert een financieel voordeel op).

## 1. Kanttekeningen en risico's

Als we voor 1 januari 2020 geen door de gemeenteraad goedgekeurd beleidsplan hebben voldoen we niet aan de wet Ahri en is de rioolheffing in 2020 niet rechtmatig.

Het invoeren van een bedrijfsheffing kan op weerstand stuiten bij bedrijven. De impact voor de bedrijven is echter beperkt doordat de bedrijfsheffing wordt gekoppeld aan het waterverbruik/ water lozen en de heffing qua bedrag reëel wordt gehouden.

Voor veehouders en de glastuinbouw gelden uitzonderingen omdat deze juist weinig of veel water op de riolering lozen ten opzichte van het drinkwaterverbruik.

Ook op het niet meer vergoeden van energiekosten aan IBA bezitters buiten de bebouwde kom, (voormalig Slochteren) kan weerstand tegen zijn vanuit de betreffende eigenaren. Daar staat tegenover dat deze bezitters een lagere rioolheffing zijn gaan betalen ( t.o.v. de situatie van voor 1-1-2018).

De toekomstige investeringen mede in het klimaatbestendig maken van de gemeente vragen veel inzet en financiële middelen waardoor de verwachting is dat de heffing op lange termijn moet gaan stijgen.

## 8. Financiële paragraaf

Door het toepassen van het ideaal complex waarbij we investeringen rechtstreeks uit de heffing betalen, het toepassen van risico gestuurd beheer en het invoeren van de bedrijfsheffing is het mogelijk de rioolheffing de eerste jaren gelijk te houden op de huidige 190 euro. De omschakeling naar het ideaal complex is de eerste jaren duurder en op lange termijn goedkoper voor onze inwoners. Door het aanspreken van de reeds gespaarde voorziening zal de rioolheffing gelijk blijven en vloeit een deel van het gespaarde weer terug naar de inwoners.

De heffing bestaat uit vier categorieën;

|                                                                                 |           |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Kleine gebouwen                                                                 | € 25,00   |
| Woningen                                                                        | € 190,00  |
| Bedrijven met een drinkwaterverbruik of lozing tussen 500 en 5000m <sup>3</sup> | € 500,00  |
| Bedrijven met een drinkwaterverbruik of lozing > dan 5000m <sup>3</sup>         | € 1000,00 |

Uitzonderingen hierop zijn veehouders en de glastuinbouw. Eestgenoemde lozen weinig water, maar het drinkwater wordt voor het vee gebruikt daarom worden zij in de lagere categorie aangeslagen. De glastuinbouw bedrijven gebruiken geen drinkwater omdat regenwater voor het bedrijfsproces wordt gebruikt en dit water wordt geloosd op het riool en daarom worden zij in de categorie groter dan 5000m<sup>3</sup> aangeslagen .

De in te stellen bedrijfsheffing past in de context van de vervuiler betaald. Door te kiezen voor de methode met twee categorieën op basis van het waterverbruik, wordt de regeling minder complex als bij het verrekenen op basis van afzonderlijk waterverbruik, waarbij voor ieder bedrijf de heffing specifiek uitgerekend en opgelegd moet worden (voormalig Hoogezand-Sappemeer). We sluiten aan bij een in het land en de regio veel gebruikte methode.

Voor een gedeelte van de inwoners ( voormalige gemeente Slochteren) wordt de stroomvergoeding bij gebruikers van een zo genaamde IBA afgeschaft. Dit is ook al de feitelijke situatie in 2018 en 2019. Hier tegenover staat dat zij een lagere rioolheffing zijn gaan betalen t.o.v. de situatie van voor 1-1-2018.

De reeds opgebouwde rioolvoorziening is noodzakelijk voor het realiseren van de klimaat maatregelen, de vervangingen en het ombuigen van de financiering naar het ideaalcomplex.

De genoemde bedragen in het afvalwaterbeleidsplan zijn exclusief inflatie correctie.

De lopende juridische geschil met woningstichting Groningerhuis over de rechtmatigheid van de heffing van de voormalige gemeente Menterwolde, zal geen impact hebben op de hoogte van de rioolheffing.

## **Communicatie**

Door middel van een persbericht zullen de bewoners worden ingelicht over het afvalwaterbeleidsplan Midden-Groningen.

Tijdens de uitvoering van het beleid zullen onze inwoners zo veel mogelijk, worden betrokken. Goede communicatie en het van buiten naar binnen werken, zijn hierbij de uitgangspunten.

Inwoners en bedrijven hebben een grote invloed op het beperken van de gevolgen van de klimaatverandering. Er zal dus een uitgebreide dialoog en voorlichting gaan plaatsvinden met inwoners en maatschappelijke- organisaties en bedrijven om de gevolgen van klimaatverandering gezamenlijk aan te kunnen pakken.

### **2. Draagvlak en vervolgtraject (afstemming, tijdpad)**

Het afvalwaterbeleidsplan is regionaal opgesteld samen met de waterketen partners en getoetst door het waterschap.

Het voorstel is in samenspraak met de afdeling financiën opgesteld.

De heffingsgrondslag is in samenspraak met de heffingsambtenaar opgesteld.

De Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater Midden-Groningen wordt elektronisch bekendgemaakt in het Gemeenteblad op [www.overheid.nl](http://www.overheid.nl).

Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen,

A. Hoogendoorn  
Burgemeester

H.J.W. Mulder  
Secretaris

### **Bijlage:**

- 1 Afvalwater beleidsplan Groningen-Centraal Hoofdrapport.
- 2 Afvalwaterbeleidsplan Groningen-Centraal Specificatie Midden-Groningen.
- 3 Verordening op de afvoer van Hemel- en grondwater Midden-Groningen.